

Energistyrelsen, ens@ens.dk
Journalnummer 2021-7179
Att. Jesper Albér Madvig, jma@ens.dk

iEnergi Høringsvar vejledning til projektbekendtgørelsen

iEnergi takker for muligheden for at kommentere på Energistyrelsens høring. Vi skriver dette høringsvar med blik for, at projektforslag for udlægning af fjernvarme, har en central rolle i konverteringen af de cirka 400.000 danske gaskunder til grøn varmforsyning. En opgave, der vil koste det danske samfund et tocifret milliardbeløb. Derfor er det uhyre vigtigt, at konverteringen sker ud fra et oplyst og teknologineutralt beslutningsgrundlag.

Relevante ekspertiser og interessenter skal inddrages

Tiltagende elektrificering af den danske varmesektor stiller nye krav til kommunernes vurdering af projektforslag, da den reviderede projektbkg. ændrer det alternativ til fjernvarme, som fjernvarmeselskabet skal opstille. Alternativet vil typisk være den individuelle varmepumpe, som ift. gas er en ny og eldrevne teknologi, der skal redegøres for i kommunens beslutningsgrundlag.

Det er iEnergi's erfaring, at kommuner desværre ikke indhenter den nødvendige ekspertise og ser bort fra input fra leverandører af opvarmningsalternativer til fjernvarme, med henvisning til, at de er kommercielle aktører og ikke eksperter. Men med et konkurrenceudsat varmemarked, jf. "Sønderborg dommen", kan både fjernvarmeselskaber og leverandører af individuel varmforsyning, retmæssigt betegnes som både kommercielle interessenter og eksperter i opvarmning. Heraf bør følge et forvaltningsretligt krav på at blive hørt. Vi opstiller nedenfor eksempler på, at det ikke sker.

Vi ser således et behov for, at Energistyrelsen over for kommunerne kommunikerer, at myndighederne har ansvar for at oplyse en sag tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Det er et grundlæggende princip i forvaltningsretten. Formålet med officialprincippet er at understøtte, at der træffes materielt lovlige og rigtige afgørelser. Officialprincippet hører derfor også til de såkaldte garantiforskrifter. Det vil sige, at hvis en sag er utilstrækkeligt oplyst, kan det betyde, at afgørelsen må tilside-sættes som ugyldig. Det kan også betyde, at sagen må genoptages, så de manglende undersøgelser af sagens fakta kan blive foretaget.

Af den grund – og af hensyn til sagsbehandlingen af projektforslagenes fremdrift – er det overordentligt vigtigt, at kommunerne bliver gjort opmærksom på vigtigheden af, at en projektafgørelse bliver truffet på et oplyst grundlag. Hvis ikke kommunerne sørger for sagens oplysning, er der en ganske betydelig risiko for, at afgørelsen vil skulle gå om, fordi den er ugyldig. Det vil skabe unødvendige

forsinkelser og koste unødige samfundsressourcer. Vejledningen til kommunerne, må derfor være med til at sikre, at kommunens afgørelse naturligvis bliver korrekt i første forsøg. Dette hjælper ændringen af vejledningen med til.

Afsnit 4.3 - Høring

iEnergi bakker op om, at det nu af vejledningen fremgår, at *”For projektforslag, der vedrører etablering eller udvidelse af et kollektivt varmforsyningsnet, anses individuel forsyning for et relevant scenarium, jf. projektbekendtgørelsen § 16, stk. 1, nr. 10. Af denne grund anbefales det, at f.eks. interesseorganisationerne Varmepumpeindustrien og Tekniq høres som berørt part om projektforslaget. [...] Forvaltningsloven er en minimumslov og er derfor ikke til hinder for, at der gennemføres partshøring i videre omfang”*.

Da der er tale om et grundlæggende forvaltningsretligt princip, mener iEnergi imidlertid, at ”anbefale” er for vagt. Det bør således fremgå utvetydigt af vejledningen, at kommunen altid – for projektforslag, der vedrører etablering eller udvidelse af et kollektivt varmforsyningsnet, og hvor individuel forsyning anses for et relevant scenarium - bør høre relevante interesseorganisationer, for at sikre sagens oplysning så godt som muligt. iEnergi anbefaler derfor følgende ændring:

*”[...] For projektforslag, der vedrører etablering eller udvidelse af et kollektivt varmforsyningsnet, anses individuel forsyning for et relevant scenarium, jf. projektbekendtgørelsen § 16, stk. 1, nr. 10. Af denne grund **skal kommunen sørge for**, at f.eks. interesseorganisationerne Varmepumpeindustrien og Tekniq høres som berørt part om projektforslaget [...]”*

Afsnit 6.1 - Klage

Vejledningens afsnit 6.1 vedrører klage. Heraf fremgår følgende om parter i sagen:

Parterne i sagen er klageberettigede. Der henvises til partsbegrebet i forvaltningslovens forstand for en klassificering heraf. Med hensyn til afgørelser efter projektbekendtgørelsen vil kredsene af klageberettigede ofte være:

- projektansøger,
- berørte forsyningsselskaber og kommuner, og
- grundejere, der skal afgive areal eller have pålagt servitut.

iEnergi finder ovenstående beskrivelse af ”parter” alt for snæver. Især henset til, at det er iEnergi’s opfattelse, at Vejledningen bliver anvendt ganske tekstnært ude i de enkelte kommuner.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at selvom en part ikke indgår som en af de i projektbekendtgørelsen nævnte høringsparter, kan der efter forvaltningsloven i den konkrete sag være andre berørte parter, som kommunen bør høre for at få sagen tilstrækkeligt belyst, jf. også de ovenstående bemærkninger vedr. officialprincippet.

Herudover er det iEnergi’s opfattelse, at det ikke kan udelukkes, at der kan være parter (ud over de ovenfor nævnte klageberettigede), som en kommune ligeledes bør give klageadgang, jf. partsbegrebet. Det kunne fx være et lokalt varmpumpefirma, der måske ovenikøbet anvendes som sammenligningsgrundlag i selve projektansøgningen. I en sådan situation bør en kommune overveje, om virksomheden har en væsentlig og individuel interesse. Og det bør beskrives mere eksplicit i vejledningen.

iEnergi foreslår, at der som minimum indføres følgende i afsnit 6.1:

”Såfremt en virksomhed leverer en løsning, der anvendes som sammenligningsgrundlag i projektanøgningen, skal kommunen overveje virksomhedens partsstatus og dermed klageberettigelse, jf. forvaltningsretlige principper om hvorvidt en part har individuel og væsentlig interesse i sagens udfald.”

Tilskyndelse til neutralitet

iEnergi mener, at ovenstående forslag til ændringer er centrale, for at sikre en veloplyst, samfundsøkonomisk forsvarlig grøn omstilling af den danske varmeforsyning. Vi ser desværre en uhensigtsmæssig opgavehåndtering i nogle kommuner, der ikke agerer som neutral myndighed i forbindelse med varmeplanlægning og høringer om projektforslag, hvorfor en tilskyndelse til netop dette, er nødvendig både ift. proces og mål.

Nedenstående er konkrete eksempler fra de seneste måneder, hvor kommuner ikke agerer neutralt. Første er en reaktion på indsendt høringssvar fra en varmepumpeleverandør:

”Til VIRKSOMHED

Efter nærmere gennemgang af baggrund for høringssvaret, er det blevet vurderet af kommunens jurister, at VIRKSOMHED ikke er høringsberettiget jævnfør projektbekendtgørelsens §17 (Bekendtgørelse nr. 1794 af 2. december 2020, gældende bekendtgørelse ved ansøgningstidspunkt).

VIRKSOMHED sælger varmepumper på abonnement i konkurrence med andre varmepumpeleverandører og er dermed på et konkurrenceudsat marked. Derved indgår VIRKSOMHED ikke i de høringsberettigede jf. projektbekendtgørelsen.

Høringssvaret vil derfor ikke blive videre behandlet i forbindelse med projektgodkendelsesprocessen for projektforslaget af Fjernvarmeforsyning af (...)”

En anden kommune udtaler herunder, at man i forbindelse med nedsættelse af en følgegruppe til varmeplanlægningen kan se bort fra konkurrencelovgivningen:

”Ved den strategiske varmeplanlægning, skal de forskellige kollektive varmeforsyningsmuligheder oplistet i Varmeforsyningslovens § 2 vurderes. Kommunalbestyrelsen kan i den forbindelse anvende de rådgivere [her følgegruppen], som kommunen vurderer, er nødvendige for at sikre, at den strategiske varmeplan kan opfylde kriteriet om ”samfundsøkonomisk mest fordelagtige”, ved endelige projektkendelser.

Der er således tale om en saglig skønsom vurdering fastsat med hjemmel i ovenstående bekendtgørelse, som danner grundlag for den strategiske varmeplan.

Kommunernes pligt til at foretage varmeplanlægning ud fra ovenstående kriterie, vil med denne særlovgivning have forrang for konkurrencelovgivningen.” Kommunen fravalgte derfor at inddrage en leverandør af varmepumpe teknologi i følgegruppen, mens andre teknologier inkl. fjernvarme var repræsenteret.

Tredje og sidste eksempel er fra en kommune, der inkluderer tilslutningsbidrag i salgsprisen på byggegrunde jf. følgende paragraf i salgsvilkår:

”5. Inkluderet i købesummen

I købesummen er der for den enkelte byggegrund indeholdt tilslutningsbidrag til kloak, el, vand og fjernvarme.

Der gives ikke afslag i købesummen / refusion, såfremt køber vælger anden varmforsyning end fjernvarme.”

Eksemplerne er fra alle dele af landet og er efter iEnergi's opfattelse eksempler på et myndighedsarbejde, der er i uoverensstemmelse med forvaltningslovens paragraffer og principper, med risiko for at kunne resultere i ugyldige afgørelser og deraf unødvendige forsinkelser, eller unødigt store samfundsøkonomiske omkostninger ved gennemførelse af utilstrækkeligt oplyste projektforslag.

iEnergi finder denne vejledning meget central for en effektiv grøn omstilling af Danmark og står naturligtvis til rådighed for det videre arbejde, herunder en uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen
Intelligent Energi

Morten Lund Kristensen

Helle Juhler-Verdoner